

SYMBOLICKÝ RÁMEC ČOLKA A ŽABKY

Symbolický rámeč Plaveb

Symbolickým rámcem Plaveb jsou příběhy **sourozenců Čolka a Žabky**, jejichž rodiče se rozhodli děti svěřit jejich dědečkovi, zaslužilému námořnímu kapitánovi. Děda sice žije na chalupě v české vesnici, ale vlastní **jachtu Diamond** kotví v italském přístavu Bari. Když svá vnoučata u rybníka za chalupou připraví v nezbytných znalostech a dovednostech, vezme je s sebou na Diamond, aby s jeho stálou posádkou postupně absolvovala plavby Středozezemním mořem, Atlantským oceánem a konečně i Tichým a Indickým oceánem. Tyto plavby se konají postupně vždy o prázdninách, takže je v nich přirozeně zakomponován časový a věkový posun mezi jednotlivými stupni.

Postavy symbolického rámce

Čolek a Žabka jsou vlastními nositeli příběhu, zastupují zde vlče, světlušku či žabičku, která si plavbu plní. Pro oba sourozence, vyrůstající ve městě, je pobyt na dědově venkovské chalupě dobrodružstvím. Děda býval úspěšným námořním kapitánem, a tak jim místo pohádek vypráví historky ze svého života. I proto Čolek s Žabkou touží s dědou vyplout na moře, což se jim nakonec po důkladné přípravě podaří. Spřekvapením zjišťují, že i když už jsou na palubě, musí se stále něčemu novému učit. Nejsou žádní „svatoušci“, kromě dobrých vlastností mají i své chyby, na které je upozorňují ostatní postavy příběhu v jednotlivých epizodách, a tak své omyly postupně napravují. Charaktery Čolka a Žabky nejsou striktně odlišné, v jednotlivých situacích je jednou lepším Čolek, podruhé Žabka. Nemůže tak dojít ke zjednodušení „takováhle jsou děvčata, takováhle kluci“.

Jako **průvodci** jednotlivými oblastmi slouží členové posádky Diamondu. Každý z jejich členů je charakteristický svými vlastnostmi i svou podobou. Jejich profil je vybrán tak, aby si v nich vlčata a žabičky mohly vybavit někoho blízkého ze svého oddílu nebo přístavu. Na rozdíl od Stezky a Cestičky v ní nejsou jen mužské nebo jen ženské postavy, ale jak pánové, tak odvážné dámy:

- **Děda Jack** v Plavbách nahrazuje Akélu či Velkou světlušku. Je zkušeným námořníkem, autoritou pro posádku a současně milujícím dědečkem.
- **Hugo** je první lodní důstojník, vystudoval Námořní akademii a po kapitánovi je na lodi nejzkušenějším. Je silný, chytrý, ničeho se nebojí, a proto je průvodcem v oblasti Co umím a znám.
- **Jonáš** je veselý chlapík, mladý, ale sečtělý. O věcech hodně přemýšlí, dokáže vždy poradit, rád si povídá. I proto je průvodcem v oblasti Kdo jsem. **Joe** je loďmistrem, kuchařem, údržbářem, zkrátka takovou „maminou“ Diamondu. Zná všechna zákoutí lodě a povinnosti, které k námořnickému životu patří - proto je průvodcem oblasti Můj domov.
- **Majdalenka** je nejmladší členkou posádky hned po Žabce a Čolkovi. Je veselá, vtipná, nezkazí žádnou legraci a někdy si s dětmi ráda zarošťáčí. Je samozřejmou průvodkyní oblasti Můj kamarád.
- **Očko** je mladá dáma, zvědavá a zvědavá, věčně ve strážním koši. Svůj dalekohled nedá z ruky a ví o všem, co se kde šustne. Provází oblasti Svět okolo nás.
- **Pepěk** toho už mnoho prožil, dokonce ztroskotat a nějakou dobu žil na tropickém ostrově. Zná kdejakou rybičku i rostlinu, rád učí, jak se v přírodě sám/sama o sebe postarat, a proto provází oblastí Příroda kolem nás.

Kromě průvodců jsou na palubě Diamondu i další bytosti (někdy hodnější, někdy zlomyslnější), které odlehčují jinak zdánlivě tvrdý námořnický život a nabízí prostor k možným rozšířením základního příběhu: **Pes Kryštůfek**, původním povoláním lodní záchranářský pes, je věrný svému pánovi, a proto s ním tráví život na lodi i na výminku. Rasou je nespíše český voříšek a Žabku i Čolka zná od mala. Pomáhá dědovi nejen hlídat chalupu, ale i předávat Čolkovi a Žabce spoustu zkušeností. I proto je průvodcem v Nováčkovi, kterého by měl ztraktivnit malým dětem právě svým zvířecím původem. Radosti a strasti života na palubě ale prožívá s dětmi i v dalších stupních. **Lodní krysy** jsou na každé lodi, a tedy i na Diamondu. Žijí celkem spořádaně a ožívají temné kouty. Jejich služebním úkolem by bylo opustit loď jako první, kdyby se potápěla. Lze jich využít při výchově k sebeobslužnosti – „takováhle binec, jako máte ve stanu, by na Diamondu nesnesly ani lodní krysy“. **Papoušek** patří ke každé lodi. Nejvíce času tráví s dědou v kajutě, občas se prolétne po palubě, ale neuletí, protože ví, že lepší krmení než na Diamondu by nesehnal. Není nejmladší, už toho hodně zažil, a tak mu občas ze zobáku vyletí i nějaké to „krrrucci!“. Nikdo neví, zda na Diamondu je nebo není **lodní strašidlo**. V každém případě je to však právě ono, na které lze stále svádět „to já ne, to ono“. Strašidlo ukradne tričko, udělá nepořádek, nastaví nohu, připálí čaj, odváže člun, nevzbudí na hlídku či děsí ve tmě. Lodní strašidlo však straší jen do té doby, dokud si Čolek s Žabkou neumějí či nechťejí věci vysvětlit přirozeným způsobem. Když to dovedou, přestává být strašidlo pouhou výmluvou jejich slabostí a nedokonalostí a stává se spojencem.

4. Stručný děj Plaveb

Aby se Čolek s Žabkou vůbec mohli vydat na plavbu na mořské jachtě, musí je v **Nováčkově** děda nejprve připravit. K tomu se výborně hodí rybník Kačeňák za chalupou, kde si Čolek s Žabkou vyzkoušejí plavání, jízdu na pramci, používání plovací vesty i bot do vody a dalších věcí. Pomocníkem jim je i pes Kryštůfek. Po získání základních vodáckých dovedností a znalostí se může Čolek s Žabkou vydat na svou **první plavbu**, která povede **Středozezemním mořem**. Po dlouhé cestě vlakem děda dovede vnoučata ke krásné jachtě, na které je vítá nastoupená posádka. Všichni se představují, a tak se seznámíme se členy posádky – průvodci oblastmi. Čolek a Žabka se s posádkou rychle spřátelí. Po odeslání dopisu rodičům Diamond vyplouvá. Již první noc v kajutě není bez dobrodružství: Čolek se lekne divných zvuků vycházejících ze skříně. Zvědavost však nad strachem zvítězí, a tak Čolek objeví nevinou krysí rodinku. Když se vše vysvětlí, může jít posádka opět spát. Ráno však Čolek nemůže ve svém nepořádku najít správné tričko na nástup -že by lodní strašidlo? Během plavby se obě děti blíže poznávají se členy posádky, pozorují delfíny a uvědomují si důležitost ochrany přírody, navzájem si pomáhají i rozveselují. Celou posádku však náhle zburcuje ztracený Čolek – když se však ukáže, že se neztratil ani nepřepadl přes palubu, ale jen se zašil, svádí svoji lenost na lodní strašidlo. Plavba pokračuje kolem sopečných ostrovů. Když se do lanoví zamotá pelikán, musí Žabka prokázat svou odvahu. Žabce je jí ho líto, ale sama má strach z výšek. Aby však nebohému pelikánovi pomohla, tak svůj strach překoná. Naši plavčíci se učí základním námořnickým dovednostem, děda jim povídá o mořských příšerách, Diamond pluje krásným Středozezemím, až zakotví u Gibraltarské skály, kde první plavba končí. Nastává nezbytné loučení s příslibem, že za rok se poplaví zase dál.

Na své **druhé plavbě** se Čolek a Žabka vydávají na palubě Diamondu **přes Atlantský oceán**. Při koupání u Azorských ostrovů žahne Žabku medúza. Naivní rady, jak popáleninu ošetřit jsou vystřídány poučeným zákrokem. Během další plavby zkušený kapitán děda zažene naše plavčíky do kajuty před blížící se velkou bouří. Malí zvědavci se alespoň okénkem dívají na palubu, a tak se stávají svědky Jonášova pádu do moře. Sehraná posádka mu však samozřejmě pomůže zpět na palubu. Při prošlápnutí bedny s náradím řeší děti dilema, zda „zahladit stopy“ nebo svalit vinu na lodní strašidlo. Nakonec se rozhodnou pro čestné přiznání a děda jim nehodu pochopitelně odpustí. Samy os sebe uklidí lodní kuchyň a rozhodnou se udělat radost i psu Kryštůfkovi – postaví mu boudičku jako úkryt před sluncem i nepohodou. Během plavby směrem k Americe se Diamond dostane až do oblasti mlh Bermudského trojúhelníku. Ponuré prostředí, příběhy o ztracených lodích i letadlech navozují chmurnou náladu a strach ze ztroskotání. Vyčásí se až u ostrova San Salvador, což je příležitost, aby se Čolek a Žabka dozvěděli historii objevení Ameriky Kolumbem. Za krásného počasí se posádka na tropickém ostrově koupe a potápí za podmořskými krásami, a tak si nikdo ani nevšimne špatně přivázaného člunu, kterým dopluli na břeh. Nebýt šikovného Kryštůfka, který člun přitáhl zpět na pevninu, zase by bylo co svádět na lodní strašidlo. Podmořský svět skýtá mnohá překvapení i neznámé živočichy, které se děti učí poznávat. Druhá plavba Čolka a Žabky vrcholí u Floridy, kde v předvečer loučení připraví oba sourozenci celé posádky výtečnou večeři.

Další rok se již zkušené plavčíci vydávají na svou **třetí plavbu**, tentokrát **Tichým a Indickým oceánem**. Oba sourozenci jsou už tak zkušené, že je kapitán Jack se souhlasem posádky během překonání rovníku pokřtí. Další plavba Diamondu probíhá bez problémů, dokud se nedostane k souostroví Seychely, vyhlášenému svou pirátskou historií, vyprávěním o zakopaných a nevyzvednutých pokladech, o strašidlech, ztraceném francouzském králi, námořnících, kteří se tu působením zlých duchů zbláznili a mnoha dalších neuvěřitelných věcech. Děda Jack svěří námořníkům Čolkovi a Žabce deník svého dědečka, který prý k pirátům patřil a také on tu údajně svůj poklad zakopal. Obě děti považují všechny pověry jen za dobrodružné námořnické historky, ale pak přijde série divných událostí: Očko vidí a hlásí loď bludného Holanďana, Hugovi zmizí sextant, Joe začne bláznit, v podpalubí hoří, Pepek skáče přes palubu. Do toho kapitán Jack zmizel z lodi a dokonce i pes Kryštůfek vyje bez očividné příčiny. Čolek s Žabkou mají sice z podivných událostí velký strach, ale přesto se rozhodnou se strašidly skoncovat podle návodu v pradědečkově deníku: za úplňku stráví noc na palubě, aniž by zamhouřili oka. Už, už mají téměř celou noc za sebou, když je náhle vyleká tajemný duch. Ze strašidelné postavy se ale na světle vyklube děda Jack a všechny nepříjemnosti se následně vysvětlí přirozenou cestou: děda odjel do přístavu pro poštu, Pepek spálil v kuchyni večeři, Kryštůfkovi šlápl kdosi na ocas atd. Když Čolek s Žabkou smutně prohlásili, že slavnou námořnickou zkoušku dělali zbytečně, tak jim však děda vysvětlil, že složili úplně jinou zkoušku, mnohem důležitější: překonali sami sebe, aby nezištně pomohli ostatním. Diamond pluje ke své domovské marině v Bari, kde se s ním loučí nejen naši dva plavčíci, ale i děda Jack, který předává velení novému kapitánovi -Hugovi.